

Előfizetési árak:

Égész évre 10.—
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50 —
Egy hónapra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpiaz, a város-
házal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos példát
sorankint 5 kr-éval
számítotnak.

Tőzsdeadó.

Debreczen, május 12.

A modern adópolitika követelményé-
nek tett eleget a kormány azzal, hogy a
tőzsdeadóról szóló javaslatot a törvényal-
kotás útjára vitte. Lukács László pénzügy-
miniszter terjesztette a képviselőház
elő az értékgazdálkodásról szóló törvény-
javaslatot, melynek életbeléptetési határ-
ideje a jövő év elejére van megállapítva.

A tőzsde adó, éppugy, mint minden
adó, három szempontból érdemel figyelő
megítélést, lévén az adóknak a közgaz-
daságra, az állami pénzügyekre és az
éthikai szempontokra külön-külön hatása.
A tőzsdeadóval az éthikai szempontok
bizonyos mértékben tulsúlyban vannak,
amennyiben a tőzsdei forgalom eddigi
adómentessége társadalmi és politikai
mozgalmakat keltett, melyek állást fog-
laltak azzal szemben, hogy míg a többi
gazdasági tényező teljes mértékben ré-
szesednek a közterhek viselésében. addig
a mobilitás, éppen a legkönnyebb kere-
seti viszonyokkal dolgozó mozgó tőke,
kivonja magát az állami kiadásokhoz való
hozzájárulás alól. Az erre irányuló moz-
galmak jogosságát s törekvéseiknek igaz-
ságát tagadni nem lehet, a miért is ez a
szempont lett mindenszerte legsürgősebb
ok a tőzsdeadó bevezetésében.

Nem mernők állítani, hogy Magyar-
országon a hasonló irányu mozgalmak

nem hatottak serkentően a kormányra a
tőzsdeadó kérdésének felkarolása ügyé-
ben. A folyó évtized első felében, a mikor
a budapesti tőzsdék teljes virágában volt
a játék s nevezetesen az értékpapirspeku-
láció s amikor Ausztria is előljárt a pél-
dával; akkor támadt az elhatározás a
kormányban a börzeadónak meghonosí-
tására. Azóta jó négy esztendő telt el s
hogy a börzeadó javaslata csak most
kerül a törvényhozás elé, ennek a köz-
bejött akadályokban van az oka. A börze
nagy föllendülését nyomon követte az
erős reakció; az 1895. évi krach annyira
erejét vette a budapesti tőzsdének, hogy
azóta sincsen számottevő forgalom a
piacunkon, sőt immár egy félesztendeje
annyira pang a budapesti tőzsde, hogy
évtizedek óta nem volt ehhez fogható
állapot.

Ámde a börzeadó sürgetésében nem
lankadt a társadalmi mozgalom: a képvil-
ségi házhoz garmadaszámra érkeztek az
erre vonatkozó kérvények s a pénzügy-
miniszter már tavaly kijelentette, hogy
nemsokára előterjeszti a börzeadó-javas-
latot, melylyel — ugymond — elég hosz-
szu ideig várakozott. S itt találkozunk az
éthikai momentum a közgazdasági ér-
dekkel. A miniszter ugyanis elvileg és
kezdetből fogva elismerte a börzeadó életbe-
léptetésének szükségességét, ámde tekin-
tetlenül akart lenni a közgazdasági szem-
pontból figyelemreméltó időszzerűségi mo-

mentumokra. A mikor válságos volt a
börze helyzete, a bajoknak a tőzsdeadó-
val való tetézése óriási katasztrófát idéz-
hetett volna elő. Tehát várni kellett. És
a miniszter várt, sőt néhány évi időt en-
gedett a börzének a nagy eset után való
erőgyűjtésre is, a mi hogy nem követ-
kezett el, arról a miniszter nem tehet.
Most pedig az általános üzletlenség
idején — s maguk a börzianerek is ezt
vallják — talán még legalkalmasabb
a tőzsdeadó bevezetése, mert jelenleg nem
lévén forgalom, az új adó nincs, hogy
minek ártson; ha pedig bekövetkezik majd
az új lendület, akkor már annyira meg-
szokjuk az adó gondolatát, hogy ez nem
lesz akadályára a lendület kifejlődésének.

Ekként tehát az éthikai szempontok-
kal éppugy számol a pénzügyminiszter
javaslata, mint az ügy körül figyelembe-
veendő közgazdasági érdekekkel. És hogy
mindkettőt kielégíti úgy az időszzerűség,
mint az anyagi megterhelés szempontjáb-
ol, az is bizonyos. A javaslat az érték-
forgalomra valóban minimális adót vet:
minden 2000 korona után 10 fillért, ami
egy százaléknak kevés kétszázadrésztét
jelent. Ennél kevesebbbről igazán alig lehe-
tett volna szó, s ha figyelembe vesszük,
hogy a többi forgalmi adók óriási mérték-
ben nagyobbak, akkor még az értékfor-
galom nagy mobilitásának méltánylása
mellett is teljes mértékben el kell ismerni
a pénzügyminiszter tapintatosságát és

TARCZA.

Bessenyei György emlékezete.*)

Irta: Széll Farkas.

Nincsen márvány, fényes drága emlék,
Még hant sem zöldül a sir felett . . .
Oh e helyet már rég elfeledték —
Nem látogatja a kegyelet!
És hol marad a művész babéra
Küzdő jutalma: a pálmalomb?
Beszélj sir öre te korhadat vén fa!
Szólalj meg alatta siri domb! — — —

. . . Nem szólanak; oly kínos teherrel
Nyomja keblem e nagy méla csend, — —
Csak a lomb reszket halkán, lágy neszszel
És egy csillag mosolyg oda fent.

*) Szerző 1861-ben írta, mint 17 éves
fiatal poéta az itt közölt verset, amely akkor
a *Vasárnapi Ujságban* is napvilágot látott.
Most, midőn a napi sajtó olyan behatóan fog-
lalkozott Bessenyei életrajzával és méltatásá-
val, — aktuális e csinos költemény feleleve-
nitése, — mert az tűnik ki belőle, hogy már
38 évvel ezelőtt megpendítette Széll Farkas
az elfeledett gardista-író nyugvóhelyének
megjelölését és emlékének érzébe öntését.
(Szerk.)

— Csillag volt ő, — fényes ragyogással
Felderíté az éj sátorát — —
Régi átok tünt el e varázsszal . . .
Ismeritek Agis dalmokát?

A kard mellett lantját jobb szerette
Mint az udvar csillogó színét,
A külszint — mely csalárd — megvetette,
S a hazának áldozó szívét!
A nyelv iránt ébredt fel szerelme
S gyöngéd gonddal híven ápolá;
S a mit frank-, angol hazája terme:
Ekességül rája felraká!

Egett az oltár, — zengett az ének, —
Ő volt első a ki áldozott
Árpád dicső magasztos nyelvének.
És a láng az égig felhatott! . . .
S mint a phönix magát égeté el
A hazának gyújtott lángokom, —
A szív is elhamvadt szerelmével, —
És a dal a dicső ajkakon.

De míg forró volt az ifju keble
Hangzott ajkán lágy szerelmi dal,
S a midőn elégett hő szerelme:
Zord agg leve fájdalommal . . .
S kire átok volt a hűség-eskü,
És kit megcsalt a leány szava:
A természet kebléhez lett hű, —
Boldog hajh! nem, bölcs lett általa!

— Még áll a hajlék roskadt falával
Hol mint gyermek élt vig életet,
Hol megküzdött a rideg magánnyal,
S szerelemért annyit szenvedett!
Még áll a fa a kis kertbe' vénen —
E helyett zengett lantja olykoron — —
„Itt pihenjek e fa alatt mélyen,
Ha majd megöl a kín s fájdalom.“*)

— Zöldülj ki ág! fedezd be lomboddal,
Sirasd meg busongó fülmile!
Mert óh! nem jön senki is virággal
Kopár sirhantját ültetni be! — —
Pusztul a fa, mely sirját takarja,
Felnötte azt dudva és paréj —
S mintha kísértet ülne a harasztra
Felsikong a zugó őszi szél.

Jertek, jertek! . . . és virágözönnel
Legyen elborítva ez a hant . . .
Mert nem sokára: „hol költözött el?“
Megfelelni senki nem tudand! . . .
S hogy ragyogjon századon keresztül:
Fényes érezre véssétek nevét!
— Ne, óh ne! . . . a lantnak hurja rezdül,
És halhatlanítja mesterét!

*) Bessenyei óhaja; szavai teljesültek,
öt egy almafa alá temették P.-Kovácsiban.

Szobalakkokat és mindenféle por- vagy törött festékeket ajánl

DEUTSCH LAJOS előbb VARGA LAJOS
Piacz-utca 38. szám.

kiméletességét, a melyet ezen esetben alkalmazott.

Ép ez okból nem igen lehetünk valami nagy reménységgel a tőzsdeadó pénzügyi eredményei iránt az államkincstár szempontjából. A sok bözével, hatalmas tőkével és óriási forgalommal dolgozó Német-Birodalomban, ahol azonban a tőzsdeadó mérvé is sokkal nagyobb, közel husz millió márka a tőzsdeadó évi hozadéka. Ausztriában már csak 3—400,000 forintot hoz a tőzsdeadó az államkincstárnak, s ha Ausztriával szemben a mi tőzsdei forgalmunk szerény méreteit figyelembe vesszük, a legjobb esetben is mintegy 100,000 forintnyi bevételre szabad számítanunk bözeadó címén állampénztárunk javára.

Kétségtől igen szegény összeg ez a mi államháztartásunk milliárdos előirányzatában. Ámde egyrészt folyton növekedő állami szükségleteink mellett még a legcsekélyebb bevétel is.

Fontos része költségvetésünknek, másrészt pedig a tőzsdeadó célja tulajdonképpen nem is főként az anyagi érdek, mint inkább az igazságos teherelosztás és a minden irányban való egyenlő mérték alkalmazása. A kormány tehát kötelességet teljesít a bözeadó bevezetésével s hogy ezt a kötelességét méltányosan, okosan és időszerűen teljesíti: ez az érdeme.

—la.

A pozsonyi első nemzetőrség.

Írta: id. Ábrányi Kornél.

Debreczen, május 12.

Az 1848-iki márcziusi mozgalmak tudvalevőleg két központja volt. Az egyik Pozsonyban, hol az utolsó rendi országgyűlés már

az év beálltával előkészítette a nagy reformok talaját s a másik Pesten, hol a februáriusi párisi forradalom után mind nagyobb hullámokat vert a mozgalom. — Kevesen vagyunk már abból a félszázad előtti aktiv nemzedékből, amely még lássa az akkori nagy idők alakjait, azok közvetlen befolyása alatt állott, ténylegesen részt vett minden aktualításban s mint élő tanu beszélhet az akkori eseményekről. A maihoz hasonló meseszerű gyorsasága, a hírek s események továbbításának akkor még nem létezett, az általánosabb leggyorsabb közlekedést, egyedül a dunai gőzhajók közvetítették, vasut és távirda csak Pest és Szolnok, meg Pozsony és Bécs között járt. A mai közvetítő eszközökkel egy pár nap alatt ment volna véghez mindaz a mi különben heteket vett igénybe.

Abban az időben én is a pozsonyi ifjusági csetrumhoz tartoztam, hol az országgyűlés megnyitásától fogva egészen a 48-iki törvények szentesítéséig és az első magyar miniszteriumnak Pestre való átköltözéséig folyton ott időztem s ott művészkedtem még a megelőző békés hónapok alatt. A márcziusi napok alatt azonban én is szögére akasztottam a lantot s minden izgalmas eseményből kivettem a részemet. Ezek közé tartozott az ott legelsőbbben megalakult s szervezett ideiglenes ifjusági nemzetőrség is, a miről megakarok emlékezni.

*

Az 1848. előtti rendi diétáknak — s így az utolsó 47—48-inak is — nélkülözhetetlen s kimaradhatatlan stafage-a volt az akkori jurátusi és a megyei kövétek mellé osztott patuarista-ifjuság. Az fogta fel a tanácskozó termek minden gyújtó szavát, szikráját s azok terjesztették s élesztették lángra. Képzelték, minő hivatás várt rá a pozsonyi s utóbb a bécsi izgalmas márcziusi napok alatt! Csak fel kellett vetni a „nemzetőrség” eszméjét s már testté vált az ige. Híre jött ugyanis a bécsi anta ifjuságból alakult légióknak s legott szervezkedett a pozsonyi magyar ifjuság is. De közbiztonsági érdek is szólt e mozgalom mellett, mert az osztrák soldateskának meggyűlt a baja Olaszországgal és Béccsel; minden rendelkezésre álló rendes katonaságnak másfelé akadt tolgá. Mindjárt a mozgalom nagyarányú kitérése után Pozsonyból is kivonták a katonaság nagy részét s szükség volt a rend fentartásáról más módon gondoskodni, mert nemcsak az ezüst huszasok tűntek el hirtelen a forgalomból, ami nagy zavart, izgalmat keltett, hanem a pozsonyi ghetto-városrészt ellen is mind fenyegetőbb állást foglalt el a polgári hatóság. István főherceg és nádor táviratára a bécsi bank, a hirtelen szükség enyhítésére, küldött ugyan egy millió ezüst pénzt a kincstári hivatalhoz, a hol az osztrák papírpénzt be lehetett ezüstre váltani; de ez keveset segített a bajon, mert azt egy pár nap alatt úgy széthordták, hogy nyoma is alig maradt. Beváltották, széthordták, hogy aztán ismét eldugják. A sokféle katonai posztokat, őrségi állomásokat is pótolni kellett. Megalakult tehát gyorsan az első magyarországi nemzetőrség, a melynek zömét természetesen a pozsonyi jurátus és patuarista s más ezeken kívül eső ifjuság alkotta, de beleolvadt a polgári, iparos és a kereskedői elem is. Népgyűlés lett hirdető s szervező bizottság alakult, melynél önkéntesen lehetett beiratkozni. Ez az első nemzetőrségi gárda csakhamar aztán mintegy ezer főre emelkedett. Gróf Zichy Ottót, egy katonaviselt főembert választották meg vezérnek s ő századokra

A hercegnő az üvegházban.

Már kezdték a zöld zsalukat lezedegetni a svechati asszonyok siratták az édes fiaikat (feszés, zsinóros mundért hoztak azokra a császár emberei) mikor hazaérkeztek. Reggel pedig, korán, a nőolvasóim kedvéért elárulom: hosszú, sarkig érő lódenkabát volt a hercegnőn, gyöngyökkel kivarrott, mesésen szűkujju, egyike ama felette egyszerű ruhadaraboknak, melyeknek — bár e laikus csodálkozik is rajta — megalkotásához igazi művészet kell.

Egy csomó napsugarat, egy jó darab kedvet hozott a kis hercegnő a komor, fekete falak közé. A kövér generális — kit esinos idő óta csak aggasztóan mérgesen láthatott a silbak — fűtőrézszve jött le a márványlépcsőn, a kegyelmes ur nem birt magával s annak az őszhaju mártírnak — ki vasuton, hajón, folyton a nap után jár — legendásan, szomorú arcán is mosolyt láttak. Freimauer, a konyha glóriás főnökének papírsisakos diszzipuluszai pajkos operetteáriákat hozták ki a habverővel, míg az agg főszakács, a Hogyan kell főzni? érdemes szerzője, ambícióval nyitogatta ki a szulezoz edényeket: minden tudását bele akarta lehelni a krémbe, mely az ő édes csepp urnője elé kerül.

A háromórás ebéd után — volt karfiol-leves, lazac, rákok, fagyalt, fekete kávé és sok, sok likőr — az urak a dohányzóba vonultak, Tita hercegnő, a hathónapos menyecske — e szerény

kis irás hősnője — meg leszökött az üvegházba.

*

Az óriási park végén, tul, tul a lovardán van az üvegház. Az átlátszó, karcu alkotmány kevélyen néz szembe a fákkal, mintha mondani akarná: „A ti pünkösdi királyságtoknak vége, jönnek a nagy szelek nemsokára, nemsokára a szelek, ju, de rossz lesz akkor néktek. És a zuzmarák, és a ködök és a hó, a hó. Látjátok, velem nem bir a természet, itt az örök tavasz én bennem, itt van itt.

Az üvegházban kertészek lankak. Nem lehet rossz ugy-e ennyi virág között lenni örökké. A kertész, — de egy fiatal főkertész, — a Náci. Nácit ne tessék egész komolyan venni, nagyon derék egy állat, bizony kiveszi a maga részét a napi munkából. Fáradhatatlanul czeveli a nehéz, kétkerekű talyigát, mely a kertész instrumentumával, harasztal, oltásokkal, különféle késekkel, locsolókkal van tele. És olyan komoly mindezek alatt, hogy no.

Jutka, a kertésznő, eltette a rojtos abroszt, helyükre áakta a késeket, aztán leült a zsámolyra a férje lába elé. Még lehet egy keveset pihenni, mielőtt dologba álnának. — Jutka a hercegisasszonyra gondolt, az ő aranyos jötevőjére. A kertésznő a kastélyban szolgált: ő volt a Tita hercegnő komornája. Talán az erényei, talán kora — majdnem egyidős volt urnőjével — kivételes pozíciót biztosítottak neki. Több volt a cselédnél, — meghittje, bizalmasa, pajtása volt a hercegisasszonynak, — kit a fanatizmusig

imádott — s ki szintén ragaszkodott a leányhoz. Milyen jó volt hozzá a hercegnő mindig.

A kertésznő föltekintett ebben a pilanatban és sikoltva ugrott föl a zsámolyról. El is pirult, akár a gyerek, kit valami csinyen kapnak: a hercegnő állt kinn az üvegház előtt. Aztán végigsimitotta a kötőjét s rohant ki az alacsony ajtón. Majd meglapított a lépteit; szörnyű zavarban volt; nem tudta, mit kellene most mondania.

A hercegnő lehuzta az egyik keztyűjét s nevetve közeledett a kertésznőhöz:

— Jutkám, Jutkám, olyan borzasztó tán a szímem, hogy elvisítottad magad? Hát a a csók hol marad? Ugy látszik, elfelejtettek itt bennünket alaposan.

Jutka összeeszkolta a hercegnő kezét, az megérintette ajkával a kertésznő homlokát. Most már bátrabb lett Jutka, beszélni kezdett, bár nem volt vele egészen tisztában, miként ezimezze a hercegnőt, most, miután az már férjhez ment.

— Hogy nézne ki rosszul eszem a szentjét, — duruzsolt a kertésznő — hogy nézne ki rosszul a hercegnő! Most is olyan szépség, nem, még ezerszer te szebb, mint azelőtt. Meg hogy mi felejtettük volna el, mi? Mindig azt olvastuk először az ujságban, hol vannak a hercegnők, milyen vendéglőben, ugy félünk: hátha nem jó ott a konyha. S a mikor megéjleneték a Ringen az én drága angyalom, ugy örültünk a Gyurival, de ugy.

osztotta is tartott rendesen szolgálat nagy szu mindenkor kárda tartozás a dicse kották, a kőcsagos mindig a hányszor gárda k lelkesede is volt e közönség

A g megválasztisztjeit, szereplő meltek k a szigoru esuletszó. szabadsá adták a megjelen a reábizo az akkor dett pály fekete a kardos I valamint Lónyay I egy száza Frigyes v legszerete első neme zelni lehet

Sok mandója rásból a exponált kalandos Pihenőre csapatot s ilyenkor tea, punci amennyi

A g diszörsege

— K mondta a

— M régia-t? — nyelve.

— N Jutka, já sétáltunk

A ke tek az ut nélkül lép nyörően já földet.

— T — diskurá valaha. A Jutka.

— H még régib Előbb mer

— D Jutkám. nálam.

— E

— N lenni, Jutk

— A következik akarnának lányok?

— H

— F boldog.

A her ritet s meg

— Te elhagyni a

osztotta a sereget s rendes gyakorlatokat is tartott vele. Nem volt ez a gárda sem rendesen egyenruházva, sem hadi s tábori szolgálatokra felszerelve; csak karddal, nagy szuronyos puskával kellett magát mindenkinek ellátnia. Külön nemzeti színű kokárda és kardjelvénye volt az együvé tartozás jelvénye. A színe-javát persze a dicsai ifjuság és a honorációrok alkották, akik mindannyian fekete atillát, kócsagos kalpagot és kardot viseltek s mindig a menet élén marsoltak. Akárhányszor az így rögtönözve megalakult gárda kivonult üdvözlésére s elhalmozta lelkesedett éljenekkel. Szokatlan látvány is volt ez akkoriban s fellelkesítő a nagy közönségre.

A gazda, gróf Zichy Ottó ajánlatára, megválasztott közfelkiáltással vezénylő tisztjeit, akiket a mágnási, a követi s a szereplő ifjusági s polgári osztályból szemeltek ki. Ezt az első nemzetőrséget nem a szigorú katonai fegyelem, hanem a becsületesség, a hazafiúi kötelességtudás és a szabadság érzülete tartotta össze. Ha kiadták a parancsot gyülekezésre, egy szálíg megjelent mindenki s pontosan betöltötte a reábizott feladatot. En természetesen, az akkor szintén Pozsonyban művészkedett pályatársam: Zerdá Edével együtt a fekete atillás, kócsagos kalapu s diszkardos közlegénység soraiba tartoztam, valamint Kuthy Lajos, Lauka Gusztáv, Lónyay Feri és Tallián Berezi is velünk egy században volt, báró Podmaniczky Frigyes volt a vezénylő főhadnagyuk, a legszeretetre méltóbb s a leggavallérabb első nemzetőrségi tiszt, aminőt csak képzelné lehet.

Sokszor kijutott nekünk az ő kommandója alatt az éjjeli inspekeziós őrzésből a ghestóban s más hasonlóan exponált város részeken. Nem egyszer kalandos incidensekben is volt részük. Pihenőre gyakran bevitte aztán az egész csapatot valamelyik külvárosi kávéházba s ilyenkor ő a házigazda. Folyt a kávé, tea, püncs és a knikebájn, akinek mi és amennyi tetszett.

A gárda megalakulásától fogva a diszörségek is annak a tagjaiból kerültek

ki. Egy ízben engem és Szerdahelyi barátomat a primási palotában székelő István főherceg nádor lakásának előcsarnokába éjjeli páros diszörségnek rendelték ki. Parádés egyenruhában, kivont karddal lépdeltünk fel s alá, mikor a főherceg meglehetősen későn tért haza. Szemet szurt neki elegáns külsőnk és katonás tisztelgésünk.

Szívélyesen fogadta a tisztelgést és kérdezte mik és kik vagyunk.

— Mind a ketten magyar zeneművészek vagyunk, fenségé királyi herceg, — feleltünk majdnem egyszerre.

— Szép önöktől — mondá nyájasan — hogy feleserélik a lantot a karddal; ha felváltják önöket s pihenőre térnek, szép melódikus álmokat kívánok, — mondá s ezzel felsietett lakosztályába.

*

Ez az első nemzetőrség aztán, amelynek a példájára alakult a többi mind az egész országban, egészen a 48 iki törvények szentesítéséig (április közepéig) maradt) együtt, amikor is nagyobb számú sorkatonaság váltotta fel, amelyet a szentesítési nagy ünnepekre hoztak Pozsonyba. A pesti nemzetőrség volt a legszeleesebb s a legfegyelmesebb alapon szervezve. A megyei önkéntes nemzetőrségekből később a horvát, szerb s erdélyi lázadások kitörésekor rendes honvédszázaljak alakultak, amelyek vitézül végigküzdötték az egész szabadságharcot.

Szép nagy s dicső emlékü idők! A kik még élünk mi öregek s visszagondolunk történelmi nevezetességű eseményeire: letűnt ifjuságunk lánghevétől kiárad a szívünk s feldobog a keblünk, látva az országos lelkesedést a félszázados jubileum pillanatában.

Az elhunyt s még élő apák lelkesedése vezérelje a fiatalokat és a későbbi unokákat!

SZÍNHÁZ.

* **Elment a szintársulat.** A debreczeni színházat tegnap az idényben utoljára világitotta be a csillár pazar fénye. A szintársulat a Betyár kendőjében bucsuzott a közönségtől, mely oly páratlan jóakarattal és áldozatkészséggel karolta fel és istápolta törekvéseit. Csütörtök este tíz órakeresztén lehullt a függöny az idényben utoljára. És a festett erdők, faluk és paloták világában lassankint kihalt az élet. Künt a folyosón a jegyszédőnők a habitüektől utoljára szedegették el a gukkereket, a melyek ha az izléstelenséget még nagyobb izléstelenségnek is, de a szépet még szebbnek tüntették fel. Jött az athleta természetű portás, kezében csörögtek a kulcsok, olyan szomorú csörrenéssel, mintha bilincs volna mindenik. És a jóképű Katona bácsi éppen olyan portási nyugalommal, mint máskor bezárta az összes ajtókat, meg sem gondolván talán, hogy az ajtókkal ez idényben voltaképen száz esztendő színházi története záródik le. Száz év! A világtörténelemben talán egy pillanat, de a debreczeni színészet történetében egy egész korszak, mely magában foglalja a kezdet szinte emberfeletti küzdelmeit, a fejlődés és ifjuság zsendülő korát egészen a mostani korig, mely bizonyos tekintetben már a virágzás korának nevezhető. — A mi száz éves színészetünk mai lelkes gárdája reggel 8 órakeresztén találkozott az pályaházban. Az ismerősök és tisztelők egész légiója jelent meg, hogy megegyeszen kezét szorítson azokkal, a kik kedvesek voltak a színpadon és a magán életben egyaránt. Az utazók között nem láttuk *Komjáthy*-t. Mint részvétellel hallottuk betegeskedése miatt kénytelen volt visszamaradni. Mikor elindult a vonat, felhangzott kölesnősen az óhaj, „a viszontlátásig”. Szintársulatunk Nyíregyházára utazott, a hol az alig pár év előtt épült új színházban ma kezdik meg hat hétre terjedő működésüket *Herceg* Ferencz kitűnő darabjával a Gyurkovics leányokkal, melyet olyan pompás előadásban élveztünk mi is.

— Köszönöm, fiam, köszönöm, — mondta a hercegnő.

— Meg tetszik nézni a victoria régia-t? — pergett tovább a kertésznő nyelve.

— Nem, hanem vedd a kendőd, Jutka, járjunk majd egyet, ugyis rég sétáltunk együtt.

A kertésznő otromba cipőjei recsegtek az ut kavicsán. Tita hercegnő nesztől lépkedett mellette. Oh, mily gyönyörűen járt, mintha nem is érintené a földet.

— Te, Jutka, — szólt a hercegnő — diskurálgassunk egy kicsit úgy, mint valaha. Add elő nézeteidet a házasságról, Jutka.

— Hiszen a hercegnő is asszony, még régibb asszony, mint én vagyok. Előbb ment férjhez egy hónappal.

— De te okosabb voltál mindig, Jutkám. Igaz, hogy idősebb is vagy nálam.

— Egy héttel, hercegnő.

— Na látod. Hát asszonynak jobb lenni, Jutkám, vagy leánynak?

— Asszonynak, persze. A nász után következik az igazi boldogság. Miért akarnának különben férjhez menni a lányok?

— Hát boldog vagy, Jutka?

— Roppant, hercegnő, roppant boldog.

A hercegnő leszakított egy margeritét s megfogta a hercegnő karját.

— Te, Jutka, egy idegen emberért elhagyni a szüleinket!

— Már, bocsánat, az nem idegen.

A kertésznő elhallgatott: a bluzát kezdte tépdésni.

— Miért hagytad abba, Jutkám? — kérdezte a hercegnő.

— Engem... engem, egy ilyen együgyű asszonyt — hebegte szégyenkezve a kertésznő — kérdez ugy a hercegnő.

— Hiszen te igen okos vagy, Jutkám, amint mondtam is, olyan okos, mint egy fiu, csak folytasd.

A kertésznő közelebb ült Tita hercegnőhöz. Egy kanyarultnál feltűnt a kertész izmos alakja. Olló volt a kezében, meg-megallt, tenyerét a szeme fölé tartotta s műértőleg vizsgálta a füvet.

— Folytassam, hercegnő? Az, a kivel az oltár elé áll az ember, az nem idegen. A férj és feleség ketten egyek csak. A mi az egyiknek fáj, a másiknak is fáj; ha az egyik örül, örül a másik is.

— Honnan tudjuk azt, hogy szeretünk valakit? De ne kaczagj ki, Jutka.

Az én mák-eszem szerint mindig megtudja azt az ember, hercegnő, hogy ez-e az, a kit az ég nekünk rendelt. Mikor először láttam Gyurit, elkezdett a szívem verni, megéreztem rögtön, hogy ez a legény nem lesz közömbös én előttem.

Tita hercegnő felkelt Jutka mellől s kinyitotta ernyőit. Csendben voltak. Aztán ismét a kertésznő felé fordult a hercegnő.

— Nagy a lakásod, Jutkám?

— Nem a', egy szobánk van, egy asztalunk, egy ágyunk. Nem jó a nagy palota, ugy a férj elmegy az egyik sarkába, a másikba a feleség. Az uraknál külön lakosztály van ugyan, de a hercegnők bizonyosan együtt élnek, hisz szeretik egymást.

A hercegnő kivette óráját.

— Te, mióta vagyok már itt? El tudnál te ennyi ideig a férjed nélkül lenni?

— Nem én, egy perczig se. Ő is bajosan lenne el nélkülem.

— Mit csinálnál, hogy ha nem találád egyszer?

— Addig keresném, a mig ráakadnék. — Megkérdeném a bokrokat: hova tnttétek az én uracskámat, előszedném a rózsákat: az uramat adjátok ide.

*

Azonközben, hogy Tita hercegnő elindult az üvegháztól, sok minden volt az eszében. Egy piezi ulánus, (mint dobogott a szíve akkor a karuszelnél) egyszer látta, többet sohasem. Mikor ő nincs otthon, nem keresi férje, s ő sem a férjét.

S a hercegnő — nem tudom, elhiszik-e önök ezt nekem — irigyelte Jutkát, a kertésznét, az ő egy szobályát, egy asztalát, egy ágyát, a mint ment, ment. Oh, milyen gyönyörűen járt, nesztelenül, mintha nem is érintené a földet, mint egy asszony, egy büszke, szőke asszony, — akitől messze vagyok, nagyon messze.

Kaczér Vilmos.

Közvilágításunk.

— A golyó-fény. —

Ez a sajátságos elnevesés egy új világító készüléknek, vagyis lámpának neve, melyet Bécsben e hó elején próbáltak ki. Az eredmény meglepő és ha az új fényforrás a gyakorlatban is beválik, hivatva lesz arra, hogy az eddigi világítási módokat, különösen ott, ahol utcák, terek és nagyobb helyiségek megvilágításáról van szó, teljesen kiszorítsa. Az új lámpák égőjének golyó-formájú szerkezetéről nevezték el „golyófény”-nek. A találmány lényege abból áll, hogy új, praktikus izzóharisnyákban sűrített világító gázt vezetnek. A sűrített légszesszel már régen kísérleteztek, de csak most oldotta meg a nehéz problémát Salzenberg mérnök, a crefeldi gázgyár igazgatója.

A feltaláló egy különös szerkezetű égőbe 1.1 atmoszférára sűrített gázt vezet, mely ott levegővel keveredve rendkívül magas hőfoku, nem világító lángot alkot és ebben egy, az Auer-félehez hasonló izzótest 1200—1500 gyertyaerejű lánggal ég. Emellett ez a fény sárgás és a szemnek nagyon kellemes, de oly intenzív, hogy ötven méter távolságból apró betűs nyomtatott írást lehet még mellette elolvasni.

Az izzótest, mely hogy a magas nyomású gáz el ne fujja, asbesthálával van az égőhöz erősítve, égés közben felső végén gömbalakban felhuzódik, miáltal a fénysugarak minden irányban egyenletesen terjednek. Ezért nevezte el a feltaláló új lámpáját golyófénynek. Ezek után könnyen érthető, hogy az új lámpa utcák, terek, pályaudvarok és egyáltalán nagy helyiségek vagy térségek megvilágítására az eddigi sokkal csekélyebb világító erejű lámpáknál sokkal alkalmasabb, de egyenesen forradalmat van hivatva a világítási technika terén előidézni, ha rendkívüli olcsóságát is számba vesszük, mert a bécsi kísérletek alapján, föltéve, hogy azok teljesen megbízhatók voltak, az tűnik ki, hogy két golyófény lámpa égetése óránként 17.1 krba kerül és ezek a lámpák mindegyike 1400 gyertyafény erejű, vagyis a fenti összegért egy óra hosszáig 2800 gyertyafényt szolgáltat. Ezért a villamos ivlámpákkal csak 800, Auer-égőkkel pedig 200 gyertyafény erejű világítást lehet elérni. A golyófény-lámpa óránként 900 liter gázt fogyaszt és az izzótestet csak havonként egyszer kell változtatni. Tizenhat gyertyaerejű fényeséget véve föl alapul, egy órai világítás villamos ivlámpával 0.342, Auer-égőkkel 0.304, golyófény-lámpákkal pedig csak 0.114 krba kerül. Egy 120.000 lakóju nagy várost (melynek megvilágításához a jelenlegi világítási rendszer mellett legalább is 1370 Auer égős lámpa kell) 100—100 méternyi távolságban elhelyezett 900 golyófény-lámpával ugy lehetne megvilágítani, hogy este az utcákon bárhol a legapróbb betűkkel nyomtatott újságot is el lehet olvasni. Annyi világosság, mint amennyit az utcákon a jelenlegi Auer-égős lámpák szolgáltatnak, a mostani költségnek csak egy negyedébe kerülne. A bécsi kísérleteket szakemberek és hatósági közegek ellenőrzése mellett végezték és oly kitűnően sikerültek, hogy azokat legközelebb sokkal nagyobb stílusban fogják folytatni és ha ezek is beválnak, megkezdik a golyófény-lámpákat az utcái világításban fölhasználni.

*

Ezeket olvasva, már most felhívjuk közvilágításunk bizottságának figyelmét az ilyenféle vívmányra és egyben kérjük, hogy a *harminczöt évre* megkötni szándékolt szerződésnél vegye tfontolóra városunk érdekében.

Mulatságok.

* **Jogász-majális.** Minden tavaszi mulatság között a legsikerültebb a jogászok majálisa szokott lenni. Ilyenkor összevitatják Debreczen város bálozó publikumának az elite-je a nagyerdei Dobos-pavillonban. Jó kedv, jó izlés, elegancia és figyelem... ezek azok a jelzők, amelyek leginkább megilletik a jogászok tavaszi mulatságát. Amint értesülünk a majális rendező-bizottsága már megalakult és folyó hó 24-ikére tervezik a majálisot. Így ez a Bethlen-ünnepély napján kétszeres sikerrel bírna. Sok szép fiatal lánynak dobban meg a szíve ennek a kellemes hírnek a hallatára... képzeletükben szinte látják a kivilágított Dobos-termet, hallják a Magyar édes, fülbemászó muzsikáját:

„Hullanak a levelei a fának —
Nincs párja a debreczeni jogásznak.”

A rendezőség névsorát, a teljes meghívóval egyetemben hozzuk egyik közelebbi számunkban.

* **Jóteköny műkedvelő előadás.** Lelkes, intelligens ifjabból álló társaság június 18-án, azaz vasárnap este a Margit-fürdőnek e célra berendezett helyiségében jóteköny-célú műkedvelő előadást rendez, melyre az érdeklődő, műpártoló közönség figyelmét felhívja. Molier egyik remek alkotását a „Képzelt beteg” cz. vigjátékot adják elő. A rendezőség élén ifju Sallay Mihály áll.

Legujabb.

— A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától. —

A képviselőház ülése május 12-én.

Budapest, május 12. (Érk. d. u. 2 ó.) A képviselőház rövid ülésében tudomásul vette a főrendiház átírását a kuriai bírásokra vonatkozó törvényjavaslatról. *Pichler Győző* országgyűlési képviselő visszatérve *Széll Kálmán* miniszterelnök multkori felszólalására, melyben a Vas kapu díjtételről interpellálva Bajorországot szerződészegéssel vádolta s mely utóbbit *Széll Kálmán* miniszterelnök másnapai beszédében visszautasított, *Pichler* ma azt akarta bebizonyítani, hogy Bajorország nem tett eleget a szerződésben vállalt köteletségének. *Széll Kálmán* miniszterelnök rövid válasza után a Ház áttért a napirend megállapítására. A legközelebbi ülés hétfőn lesz. Ekkor tárgyalják a ház-szabályrevíziót.

A béke-konferencia Hágában.

Budapest, május 12. (Érk. d. u. 2 ó.) A leszerelési konferencia osztrák-magyar delegáltjai vasárnap reggel utaznak Bécsből Hágába.

Verekedés Bécsben.

Budapest, május 12. (Érk. d. u. 3 ó.) Lueger városában, Bécsben, a népség, katonaság a verekedésben úgy látszik hűségesen utánozza a Reichsrath tagjait. Az éjszaka ugyanis a herneli-főuton katonák és civilek között véres verekedés támadt. Egy katona az oldalfegyverével úgy nyakszirtan szurt egy civilt, hogy az szörnyet halt. A katona megszökött a kaszárnyából.

Borzalmas katasztrófa.

Budapest, május 12. (Érk. d. u. 2 ó.) Odessában a vámhivatal egyik alkalmazottja ma reggel hirtelen megőrült s borzalmas családi drámát rögtönzött. Dühöngésében feleségét és öt gyermekét megrohanta és úgy megkéselte, hogy az asszony és a két gyermek azonnal, a többiek pedig mielőtt a kórházba szállították őket, behaltak sebeikbe.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, május 12. (Érk. d. u. 2 ó.) A párisi Petit Blen mai jelentése szerint egy csapat katonaság ment Cayenbe, hogy az esetre, ha a semmitőszék helyt ad a revízióknak, hazahozza Dreyfust.

Gyászrovat.

† **Idegenben elhalt debreczeni ember.** Sokan ismerték a jó bassistát Kállay Ferenczet — a ki a debreczeni dalegyületnek néhány év előtt oszlopos tagja volt; debreczeni születésű, fia néhai Kállay István volt gyakorló iskolai tanítónak; — zenei szenvedélye és erős ambíciója el vitte közülünk. Szt. Pétervárt orfeumot szervezett, bejárta Moszkvát Varsót, Erserumot, — állandó téli szállása Szt. Pétervár volt, de nyáron a balti tenger partjain szeretett társulatával tartózkodni. Most kaptuk a megdöbbentő hírt, hogy az alig 40—42 éves erőteljes ember f. 1899. évi május 1-én Kiewben meghalt agyszélhűdésben. Gyermekai nem voltak, halálát ismerősein kívül felesége, továbbá Debreczenben Nyomatató utcán lakó anyja, özv. Kállay Istvánné, Móri Czeczillia és egyetlen testvére Kállay Mariska siratják. Az elhunyt becsületet szerzett külföldön a magyar zenének, sokszor olvastunk róla külföldi lapokban dicséretet. Béke hamvaira.

† **Lipthay Béla báró halála.** A fővárosi társadalmi és közéletnek egyik általánosan és a közpályán jelentékeny tevékenységet kifejtett férfija halt meg a tegnapi napon. Lipthay Béla báró közéletünknek azon alakjai közé tartozott, akik — miután politikai pályájukat ifjuságukban és férfikorukban megfűtötték, — meglelt korukban a társadalomnak szentelik tehetségüket. Katonaként kezdte Lipthay Béla báró a pályáját husz esztendőskorában; honvédhuszárként küzdött végig a szabadságharcot egészen Világosig. Az abszolútizmus éveiben visszavonult a közéletől, de az új szellem derengése ismét a közélet terén találta s most már politikusként szerepelt. Ott volt a legelső választott képviselőházban s ha nem is vitt vezérszerepet, de számottevő és becsült tagja volt a parlamentnek. Megpróbálkozott a közigazgatás terén is mint főispán, de független gondolkodásával nem fért össze a közigazgatási szellem s mihamar ismét a politikához fordult.

Határozott, független politikai egyéniség volt, nem igen haladt a nagyobb pártokkal, a pártalakulásokban nem igen vett részt. A fuzió után is megmaradt eredeti balpártinak, ellenzéki lett, de szabadelvű gondolkodását nem adta fel. A nyolcvanas években végleg szakított a politikával és társadalmi s művészeti kérdésekkel foglalkozott. Művészi fellegását a művészeti egyesületekben és a székesfőváros bizottságában érvényesítette, melyben a független polgároknak vezetője volt. A székesfőváros számos üdvös intézményének megteremtésében jelentékeny része volt. A közélet ez előkelő tagjának halála általános részvétet kelt.

NAPI HIREK

— **Rákosi Viktor Debreczenben.** Büszke örömmel és lelkesedéssel adjuk a hírt, hogy a magyar tárczairódom legkiválóbb erőinek egyike, Rákosi Viktor a maga nemében utólrhetetlen humoru Sipulusz, legközelebb felolvasást tart a debreczeni közönség előtt, mely őt oly igazán szereti és tiszteli. A nagynevű író ugyanis a tegnapi nap folyamán táviratilag értesítette *Kun Béla* joghallgatót, mint a *Beth-*

Len-ünnepély egyik rendezőjét, hogy a főiskolai ifjuság meghívásának a legnagyobb készséggel és szíves örömmel tesz eleget s a f. hó 24-én rendezendő ünnepélyen felolvasásával közreműködik. Az ifjuság körében határtalan a lelkesedés, a miért czélját a nagy író önzetlen figyelme a diadal felé segíti s mint hírlík, nagy ovációkban fogiák részesíteni Rákosit, az ifjuság jóakaró barátját, kit hogy a debreczeni közönség is tüntető melegséggel fogad, önként következik. — A Rákosi biztos jövelele folytán, mint értesülünk, a nagyszerűnek ígérkező ünnepély programja teljesen össze van állítva s pár nap múlva már abban a kellemes helyzetben lehetünk, hogy a meghívót egész terjedelmében közölhetjük.

— **A jog- és pénzügyi bizottság** hétfőn d. u. 4 órakor ülést tart. Ekkor veszi tárgyalás alá a bizottság a **polgári fakompetencia rendezését**, amelyre névbe **Ábrahám László** t. főügyész a közlevéltári hivatal által harmadfél száz évről összegyűjtött adatok alapján külön javaslatot dolgozott ki. A bizottság ülésének tárgya lesz még a tornaegylet kérelme vagyoni viszonyai rendezése ügyében; aapidijások és hajduk kérelme, amazoké a drágasági pótlék meghosszabbítása, emezeké fizetésemelés iránt.

— **A Kossuth utcái sétány.** A Kossuth-utcai háztulajdonosok és lakók már nem egy ízben panaszkodtak lapunknál, hogy az ottani fákkal szegélyezett sétányon lovagolnak, kocsikáznak, holott ezen sétány azon célra volt elkészítve, hogy a közönségnek séta helye legyen. Most ujlag panaszos levelet kaptunk, miért is kérjük az illetékes köröket, sziveskedjenek ezen sétányok jelzőtáblákkal ellátni, sárga homokkal felhomokolni és a kocsi-zást, lovagolást és kerékpározást betiltani, hogy az czéljának megfelelőhessen.

— **Debreczeni gyorsíró** czímmel havonként egyszer megjelenő havi folyóirat ad ki a debreczeni főiskolai gyorsíróegylet, a legtevékenyebb egyesületek egyike, mely a vidéken a gyorsírás terjesztésére alakult. A kellő szakértelemmel szerkesztett kis lap, mely csak a múlt évben lépett a nagy közönség elé, mely eeddig is kivívta a szakférfiak osztatlan elismerését, ez évben pedig még a gyorsírás legvirágzóbb hazájában Németországban is érdeklődést keltett. Sokáig csak egy példányban írva szerkesztette e lapot a főiskolai gyorsíróegylet. **Madarassi Gyula** joghallgató s okl. gyorsírás tanítóé az érdem, hogy a múlt évben sokszorositva megjelent s hogy oly jelentőségre tudott vergődni. A jelen évfolyam 7. száma az ország egyik legzseniálisabb s legtevékenyebb gyorsírójának, az orsz. magy. gyorsíró-egyesület igazgatójának, **Bódogh Jánosnak** arcképét és életrajzát nagyhatású működésének kitűnő jellemzésével közli. Az életrajz, mint közérdekű közlemény nyomdai betűkkel van szedve. Aztán jön a gyorsírórt rész, melynek tartalma a következő: A vezérek dícsősége. Rész Emel Sándor, a római II. Gabelsberger gyorsíró-congresszus, Gyakorló esték Budapesten, a gyorsírás tér foglalása a nők körében, Személyi hírek, adakozások, egyletek és körök, szerkesztői üzenetek. A lap szerkesztője ez évben is **Madarassi Gyula**, artographolója **Simon Imre**. Ara egész évről 1 frt. Megrendelhetők a Debreczeni főiskolai gyorsíróegylet kiadóhivatalában.

— **A polgári kerékpáros egyesület** folyó hó 13-án szombaton este 8 órakor az egyesületi helyiségben (Dréher söresarnok) értekezletet tart a következő tárgysorozattal: 1. Az értekezlet czélja: a nagyvárad kerékpár-egylet,

virágcsorsó-, valamint pálya versenyén való résztevévésünk. 2. Saját országúti versenyünk idejének meghatározása. 3. Verseny-bizottság megválasztása. 4. Dr. Burger Péter egyesületi orvos ur felolvasása a kerékpározásról. 5. Esetleges indiiványok.

— **Értesítés.** A Chevre-Kadisa előjárósága részéről ezennel értesítetnek a Chevre-tagok, hogy a Deák Ferencz uti nagy templomban Sevuósz második napján azaz 16-án reggel 7 kor istenítisztelet és hazkuruh (halotti imája) lesz. A Chevre előjárósága.

— **Fagyos szentek.** Ma, holnap és holnapután kezdődik az a három nap, amely rettegésben tartja a gazdákat. Pongrácz, Szervác és Bonifác névéhez van kötve a félelem. Legtöbb ember csak babonának tartja, de a magyar gazda már szomorú tapasztalatból tudja, hogy alapos oka van az aggodalomra, nehogy az esetleges fagy tönkre tegye a zsenge növényzetet. Kevesen tudják mi az oka annak, hogy május e három napján (melyekhez még Orbán napja — május 25 — is csatlakozik) oly gyakran szokott fagy lenni? Ujabb időben több szaktudós foglalkozott e kérdéssel. Általános véleményük az, hogy e tünemény oka a május havi meteorológiai viszonyokban keresendő. Európa északi és nyugoti részén. u. i. igen nagy a léghőmérséklet, mely a déli és délkeleti részén annál alacsonyabb s így jelentékeny hőkeveredést okoz. Legalacsonyabb pedig a léghőmérséklet a magyar alföldön és a Balkán-félszigeten. Egyik tudós el is nevezte ezért a fagyos szenteket, magyar szenteknek, míg egy másik svéd szenteknek mondja őket, mert a hőkeveredést a Svédországból jövő szelek okozzák.

— **Furfangos baka.** A 39-ik gy. ezred egyik közlegénye furfangos módon szerzett magának pénzt, illetőleg a szülői pumpolásnak egy új nemét találta ki. Infanterist **Pálfi Imre** még civilt korában ellenkezésbe jött a büntetőtörvénykönyv paragrafusával. A nádudvari legény esir-két lopott s ezért volt nagy bajban. Pálfi Imrét besorozták a császár katonájának s október óta hűen szolgálja a hazáját. A debreczeni iörvényszék Pálfi Imre bűnügyében a végtárgyalást a hét végére tűzte ki. A vádlott infanterist félt a büntetéstől, védőügyvédet óhajtott s irt is haza jómódu szüleinek, kik száz forintot küldtek fioknak, hogy védőügyvédet fogadjon. Pálfi megkapva a pénzt elfeledkezett, illetőleg meggondolta a dolgot: nem kell neki védőügyvéd, majd megvédelmezi ő magát. De kis baj is volt, a születeket értesíteni kellett. — Meg is írta szépen, talált jó ügyvédet. Az utczán kérédezősködött **dr. Kardos Samu** ügyvéd után s a főtéren egy fiatal ember, a kit szintén megkérdezett tudtára adta, hogy ő a keresett ügyvéd **Kardos Samu**. Az ügyvéd ur le is vitte lakására Miklós-u. 23 sz. házba, megegyeztek 150 frtban és az ügyvéd ur 95 forintot előlegbe fel is vett s erről nyugtát is adott, mit bizonyosságul el is küld az édes szülőknek. Elérkezett a végtárgyalás napja, védőügyvéd nem volt s infanterist Pálfit a törvénytörvényszék egy évi börtönre ítélte. Busan, lehor-gasztott fővel tért vissza a laktanyába. Bajtársai, majd az őrmester vette elő és kikérdezte, hogy végződött a tárgyalás. Elmondta s e közben szidta a védőügyvédet, a ki meg se jelent pedig a pénzt felvette. Az őrmester faggatta, kérdezte melyik volt az a vakmerő ügyvéd. Pálfi megmondta, de az őrmester nem akarta hinnit, hogy az ügyvéd rászédte, elment Pálfi-val együtt **Kardos Samu** felkeresni. Pálfi Miklós-utczára felé akart menni, az őrmester, a ki ismerte **Kardost**, annak lakása felé. Most már kezdett észre térni az őrmester. Pálfi erősítette, hogy az

ügyvéd **Miklós-utczán** lakik. Tisztában volt, hogy a fiatal ember, ki **Kardos** ügyvédnek adta ki magát, becsapta, rászédte az ő legényét. Hogy-hogy nem **Kardosnak** is, meg a II. ker. rendőrségnek is tudomására jutott a dolog s kezdtek érdeklődni a csaló fiatal ember kiléte iránt. Dobos rendőrbiztos infanterist **Pálfi Imrével** elment **Miklós-utczára** a jelzett házba, de ott sem az állítólagos **Kardost** nem ősmerték, még kevésbé **Pálfi Imrét**, kit sohasem láttak. A központi rendőrségre tért vissza a rendőrbiztos, meg a katona. Gyanus volt már akkor **Pálfi** magaviselete. Ellentmondó feleleteket adott s izgatott volt. Végre bevallotta, hogy a fentebb elmondottak nem igazak, mese, az egész melyet ő eszelt ki a végből, hogy szüleit félrevezesse. A védőügyvédnek szánt pénz elköltötte, s nem keresett ügyvédet s a nyugtát, melyet hazaküldött ő írta s **Kardos** ügyvéd nevével is ő írta a nyugta alá. Így sült ki **Pálfi** infanterista turpissága, ki az egy évi börtönbüntetésen kívül, most még a katonai hatóságnál is beszámol hűtlen sáfarkodásáért.

— **Simli Mariska Kassán.** Simli Mariska hóbortjai révén már ismeretes mindenütt. Mindig más és más városban jelenik meg és nem éppen kellemes feltűnést kelt furesa viseletével. Néhol merész vállalatokba boesátkozik, hírlapokat alapít és boldog-boldogtalant igyekszik ügyének megnyerni. Természetesen, hogy mindenki óvatosan elkerüli a bogaras hölgyet, míg végül odább áll. Tegnap — mint nekünk jelentik — **Kassát** szerencsétlen látogatásával **Simli** kisasszony. Nem kevesebbet akart a derék hölgy, mint azt, hogy ott indítsa meg azt a mozgalmat, hogy papok ne kizárólag férfiak lehessenek. **Simli Mariska** szerint a nők csak úgy tudnának a lelkesi hivatásnak megfelelni, mint a teremtés urai. Bebizonyítandó, hogy ő nem prédikál vizet, míg maga bort iszik — reverendába öltözött és fejére magas kürtökala-pot tett. Ebben a ruhában járt-kelt az utczákon és a vasárnapi közönség nem tudott eléggé csudálkozni e fess papon. A fekete, suhogó reverenda megfeszült telt idomain és nőies járása, lágy tekintete közfeltűnést keltett. A czilindert is oly peckesen huzta le jobb szemére, hogy senki sem mondotta volna, hogy a szent ruha alatt egy közönséges asszonyi állat rejtőzik. **Simli Mariska** azonban nem sokáig élvezhette a hatást, melyet reverendája keltett. Ugyanis a korzó közönsége közül némelyek felismerték és jelentést tettek róla a rendőrségen. **Sárosy Árpád** rendőrfogalmazó rögtön kiadta a rendeletet, hogy a kisasszonyt a papi jelvények jogtalan használata miatt tartóztassák le. A detektívek már szét is mentek, hogy a rendeletet foganatosítsák, de **Simli Mariska** ugy látszik neszt vette a dolognak és a kellemetlenséget kikerülendő, a pályaudvarba sietett és a legközelebbi vonatra felülve, elutazott.

— **Tilalom a fűző ellen.** A szász közoktatásügyi miniszter rendeletet boesátott ki, a melynek értelmében az iskolás leányoknak megtiltja a fűző viselését, és egyszersmind elrendeli, hogy az iskolákban kényelmes és egyszerű zubbonyt viseljenek.

— **Kikötött udvarló.** Csabai levelezőnk regényes történetről értesít bennünket. Olyanról, mely szinte páratlan a maga nemében. Ime az eset: **K. J.** békési módos gazdálkodó ember szemet vetett **N. J.** asszonyra, aki azonban szerelmével, szemének tüzes melegével csak egy embert tudott boldogítani, azt, aki a hites férje volt. **K. J.** erre nem hederített és egy alkalommal a szemérmes menyecske-től találkat kért, aki ezen annyira megsértődött, hogy rögtön hazasietett és el-

mondta az urának. N. uram összevonta a szemöldökét, de azután egy pokoli gondolat hirtelen derűt varázsolt széles ábrázatára és az asszony bámulatára csak ennyit mondott:

— Rendeld csak magadhoz, Julesa. A többit aztán bizd csak rám.

És a szép békési Cyrce átláva a szitán, engedelmességet az urának és megadta K. J.-nek a kért találkát. K. J. mit sem sejtve, tulboldogan ment a találkára és éppen mikor a menyecske darázs derekát át akarta ölelni, lépett be négy hatalmas béreslegény nyel a férj, aki aztán a paraszt Don Juant megkötöztette és a kapufélfájához világcsufjára kikötötte. A malicziózus férj még ezzel sem elégedett meg. Névre szóló meghívókkal összecsdítette a lakosságot, hogy ebben a kaczagató látványban gyönyörködjenek. Természetes, hogy a meghívottak közül a csábító feleségét sem hagyta ki.

x A Corsó kávéházban ma este a Rácz Károly zenekara játszik; kitűnő italok- és hűsítőket, valamint a legfigyelmesebb kiszolgálást biztosítva, számos látogatást kér Gömöri Lipót.

x Hivatall helyiségül, esetleg ipari célokra raktárnak stb. igen alkalmas, nagy, egy emeletes ház a központban, akár egészben, akár két részre osztva, olcsó bérösszegért kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

A szabadságharcz hősei.

Mindegyre fogynak azok a vitéz honvédek, kik hazájuk szabadságának, függetlenségének kivívása érdekében kardot fogtak.

A szomszédos Felső-Józsán két ilyen harcros él, kik mellé méltán sorozható az az összetöppörödött 75 éves anyóka, ki a szabadságharczot férje oldalán mint markotányosnő végigjárta.

Nemes Gábornénak hívják ezt a hőst asszonyt. Az ura beállt Bocskay huszárnak s ő követte férjét mindenfelé mint markotányosnő s e mellett ápolója volt a sebesülteknek. Ott volt a szegedi, a fényeszarui ütközetnél, jelen volt a világi fegyverletételnél és férje ott maradt a harcmezőn, de ő még azután is, a fegyverletételig ápolója maradt a Bocskay-huszároknak s követte őket mindenfelé. Majd visszatért kis falujába s most a jó emberek könyörületéből él.

Czegéli Mihály 70 éves, még most is ép, erőteljes ember s Józsa község előljárásának szolgálatában áll. Önként állott be; a 6 ik ezredben a veszprémi zászlóaljnál szolgált. Résztvett a szt. tamási ütközetben, a szolnoki híres csatában, hol sebet is kapott, de rövidesen felépülve, tovább küzdött. Ott volt Komáromnál, Bieskénél s Budavár ostrománál is, hol a létráról lótték le. Lábába furódott a golyó s még ma is ott van.

A harmadik vitéz harcros *Biró Gábor*. Az öreg ember szemévilágát már elvesztette, beteges, s napjai megvannak számlálva. Bocskay huszár volt. Több ütközetben vett részt. A világi fegyverletételnél jelen volt. A fegyverletétel után harminczadmagával megszökött s haza ment falujába. Ruházata s fegyverzete, melyben a szabadságharczot végigküzdötte, ma is megvan s féltve őrzi e drága kincsét.

Hajdúvármegye közgyűlése.

Debreczen, május 12.

(Folytatás és vége.)

32. H.-Hadház község előljáróságának jelentése arról, hogy az ottani bor-ellenőrző bizottság elnöke, Hadházi Endre elhalt.

33. H.-Böszörmény város polgármestere id. Uzonyi Péter ottani lakosnak a városi képviselőtestület 16—1245/1899. kgy. számú azon végzése elleni felebbezését — a melylyel a nevezett felebbező által beadott határozati javaslat elvetése mellett a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek a birtokosság által a városnak átadott ingatlanok tulajdonjog bekebelezése iránti rendelkezése tudomásul vétett — felterjeszti.

34. H.-Böszörmény város polgármestere a városi takarékpénztár 1898. évi zármérlegét s a f. évi márczius 8-án tartott takarékpénztári közgyűlésben felvett jkv-et beterjeszti.

35. H.-Böszörmény város polgármestere a f. évi márczius 8-án tartott városi takarékpénztári közgyűlésnek 7. és 8. számú határozatai ellen Szy Zsigmond takarékpénztári könyvelő által beadott felebbezést felterjeszti.

36. A b. ujjvárosi járás főszolgabirája Egyek község képviselő testületének 3/899. számú, az ottani gazdaközönség 56 tjkv számú ingatlanára helytelenül bekebelezett 10.000 frt vasuti kölesön kitáblázása tárgyában hozott határozatát jóváhagyás végett felterjeszti.

37. A nádudvari járás főszolgabirája, Nádudvar község képviselő testületének a község tulajdonát tevő „hosszu völgy“-ből 2707 □ öl területnek házhelyekül való kiosztása tárgyában hozott határozatát Lukács Dezső községi képviselőnek az ellen beadott felebbezésével együtt felterjeszti.

38. Ugyanaz Nádudvar község képviselőtestületének a községi szervezési szabályrendelet 26. § 35. és 42. § ai módosítása tárgyában hozott határozatát jóváhagyás végett felterjeszti.

39. Ugyanaz Nádudvar község képviselőtestületének a Beke István ottani lakos tényleges birtokában levő 374 □ öl területű köztér átírásának engedélyezésére vonatkozó határozatát jóváhagyás végett felterjeszti.

40. Ugyanaz Nádudvar község képviselőtestületének utca egyenesítés céljából Demjén Lajosné és társainak átadott 77 □ öl terület elidegenítésére vonatkozó határozatát jóváhagyás végett felterjeszti.

41. Ugyanaz Nádudvar község képviselőtestületének utca egyenesítés céljából Lázár Gyula és társainak átadott 256 □ öl földterület eladása tárgyában hozott határozatát — jóváhagyás végett felterjeszti.

42. Bálint Imre és társai kabai lakosoknak az ebtartási szabályrendelet 1. § c. pontjának módosítása iránti kérvénye.

43. P.-Ladány község közönségének ugyanezen ügybeni kérvénye.

44. A nádudvari járás főszolgabirája a Kaba község területén alakult hegyközség rendtartását jóváhagyás végett felterjeszti.

45. Nádudvar község előljáróságának előterjesztése a törvényhatósági kőut át-helyezése céljából kisajátított s a megtörtént utáthelyezés után fenmaradó telekrész eladatása iránt.

46. H.-Hadház község képviselőtestületének az Ósz Kis Sándor volt adószedő által elkövetett sikkasztások miatt szükségessé vált adóleszámolás ügyében hozott s nevezett volt pénztárnok örökösei által felebbezett határozata a magyar kir. pénzügyigazgatóság informáló átiratával.

47. Takács Miklós h.-hadházi lakos közgyám előterjesztése az 1897. évről szóló számadása ügyében hozott 32—333—1899. kgy. számú vármegyei határozatban foglalt észrevételek 1-ső pontjára vonatkozólag.

48. A b. ujjvárosi járás főszolgabirája H.-Sámsom község képviselőtestületének vásártér berendezése céljából egy földte-

rület megvétele tárgyában hozott határozatát jóváhagyás végett felterjeszti.

49. H.-Nánás város polgármestere a tüzoltó alap vagyonának az ujonnan alakult tüzoltó egylet kezeltése alá bocsátása tárgyában hozott 58,554. számú képviselőtestületi határozatot Berencsy Gyula tüzoltó egyleti parancsnokság felebbezése folytán felterjeszti.

50. Földes község előljárósága a képviselőtestületnek 28.000 frt törlesztéses kölesön felvétele tárgyában hozott határozatát jóváhagyás végett felterjeszti.

51. H.-Böszörmény város polgármestere a városi képviselőtestületnek az id. Sóvágó Gábor volt közbirtokossági pénztárnok megszámloltatása ügyében hozott, id. Sóvágó Gábornak ez ügyből kifolyó egyezségi ajánlatát elfogadó 39—1586/1899. kgy. számú határozatát Paksi Károly rendőrkapitány és dr. Magi Kálmán tisztviselőnek ez ellen beadott felebbezése folytán felterjeszti.

52. A nádudvari járás főszolgabirája Nádudvar községnek a szolnok-debreczeni transversalis műutnak Nádudvar érintésével való kiépítése tárgyában beadott kérvényét felterjeszti.

53. A nádudvari járás főszolgabirája Nádudvar község képviselőtestületének a köjárda építés keresztülvitele tárgyában hozott határozatát Rosenfeld Eleknek az ellen beadott felebbezésével együtt felterjeszti.

54. H.-Böszörmény város polgármestere, Derén Sándor ottani lakos városi képviselőnek az 52/899 kgy. számú, a város tulajdonát képező erdőbirtoknak jövőben is a város költségén alkalmazott erdőtisztítással való kezelése tárgyában hozott határozata ellen beadott felebbezését a vonatkozó iratokkal együtt felterjeszti.

55. Egyek község előljárósága a képviselő testületnek azon határozatát, mely szerint újból elhatározatott, hogy a takarékpénztári alapul új község-házzszerzése vagy építésére felhasználathassék, jóváhagyás kérése mellett felterjeszti.

(Vége köv.)

Irodalom és művészet.

* *Olga*, regény, írta Werner Gyula. A magyar föld mély szeretete, mely a termő talajhoz, a honi rőghöz fűződik, adja meg Werner Gyula minden regényének azt a bensőséget, amely őt megkülönbözteti a modern áramlatban evező író társaitól. *Olga* című regénye is, mely most jelent meg Singer és Wolfner Egyetemes Regénytárában, híven visszatükrözi azt a rajongó szeretetet. Diszes kerete a szép és fenkölt érzésnek egy minden ízében érdekes történet, amely egy fiatal leány lelki fejlődését jól talált vonásokkal megrajzolja. Werner nem sokat „pszikologizál“, hanem azon van, hogy a hősök és hősnők lelki állapota a cselekvésükben találjon kifejezést. S ez többnyire sikerül is neki. — A kétkötetes regény ára, piros vászonkötésben 1 frt.

* *Rovargyűjtő*, segédkönyv a középiskolán tanuló ifjuság számára, írta: Lejtényi Sándor, főgymnáziumi tanár Aradon. Ára 50 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

* *Chrysanthème asszonyság*. Szenzációs mű hagyta el most a sajtót, a francia irodalom egyik fényes tehetsége, Pierre Loti új regénye, a *Chrysanthème asszonyság*. Pierre Lotit alig ismeri a magyar közönség a munkáiból, jóformán csak külföldi lapok lelkes magasztalásai keltették meg iránta eddig a mi közönségünk érdeklődését is. A most megjelent regényben Pierre Loti megvesztegető, bűbajos talentuma ebben a munkájában felülmulthatatlant produkált. Végtelen finom mese-

köré szemfényvesztő művészettel csudás szin-pompát varázsolt. A „Diadal” hadihajó tisztjei hosszabb tartózkodásra kikötnek a japán partokon. Japán szokás szerint valamennyi tengerésziszt az ott tartózkodás tartamára — megházasodik. Ennek a próbaházasságnak az apró szenzációit, a poetikus idilljeit mondja el a regény, melynek soraiból szinte kicsap a virágillat, kizeng a tea-házak gitárpengetése, kiárad ennek az idegenszerű világnak minden sejtelmes színe, haragos-zöld levegője. Csupa plainair szín az egész, melynek háttérében árnyképek gyanánt emelkednek égnek a tarka papiros-játékházikók. Japán titokzatos, különös és mégis egyszerű világa. A Chrysanthème asszonyosság temérdek csillogását művészkézzel, kristálytisza nyelven ültette át ifj. Lónyay Sándorné. A regény, amely bizonyára óriási sikert ér el a magyar könyvpiacra, hiszen eredetiben, rövid megjelenése óta mostadták közre a nyolczvan-hetedik kiadását, Sach és Pollák budapesti könyvkereskedő-cég kiadásában jelent meg fényes kiállításban Bolti ára 1 frt 20 kr.

CSARNOK.

Bacsányi János hitvese.

Irodalomtörténeti regény.

— Irta: **Könyves Tóth Kálmán.** —

(Folytatás.) 25.

Gabriella borzadva fordítá el arezárt a férfitől, ki mindezt oly hidegen mondá el, mintha egy légy agyoncsapásáról volna szó. De visszaemlékezve Greiner tanácsára, leküzdötte undorát s tovább folytatá :

— Mindez nem ujság előttem, nem is akarom őt menteni, sőt inkább az a célom, hogy a veszélyes embertől a kormány megmeneküljön s börtönbe tartása ne okozzon költséget az államnak. Ön talán tudja is a vádiratokból, melyeket biztos tudomásom szerint, bizonyos Grenzenstein szerzett be, hogy Bacsányi Baumberg Gizellát szereti. E nő én vagyok. És elhatározám, hogy ha életembe és egész vagyonomba kerül is, e férfit megfogom szabadítani.

— Szép kisasszony, — szolt közbe az élelmes ügyigazgató, — drága életére szükség nem leend s mi vagyonát illeti, értesülésem szerint . . .

— Értesülése szerint, — vágott szavába Gabriella, engedje meg, hadd folytassam én, tehát értesülése szerint én szegény vagyok. Meglehet, nem vitatom, de azt tudja ön, hogy vannak ősnemes családok, melyek ősi ereklyéiket szent kegyelettel őrizik, és csak a legvégső szükségben használják föl mentő eszközüket. Egy rövid történetet mondok el önnek :

A keresztes háborúk alatt egy dalia hagyta el Franciaországot. Bouillon Godfried hőseihez csatlakozva, vitézül küzdött a szent földön, mi végre sebekből boritva, egy véres csatában a szaracénok fogságba került.

Az ifju hőst a főnök hatalmas erődbe záratta, hol több elfogott keresztyénnel rabszolgai munkát végzett. Nem akarom önt a történet egyes részleteivel utatni, elég az hogy a legszebb háremhölgy a nemes ifjut megszerette és szökést ajánlott neki. Nagyon természetes, hogy az ifju e kettős szerencsét két kézzel ragadta meg. Boldognak tekinté magát, hogy szabadságot és szép nőt egyszerre nyerhet. A szökés nagy veszélyek között sikerült s a hadjárat befejezése után az ifju levante Franciaországba vitte szép hölgyét, de vitt vele nemcsak szép szemeket, szerelemtől lángoló szívet, hanem ezeken kívül oly ékszer, mely keletnek egyik ritkasága volt.

E lovag anyámnak, Rodius Krisztinának ősapja volt. Az ősök elhaltak, unokáik Németországba vándoroltak, s bár sok viszotagságon ment a család keresztül, a drága ereklyét, mely egykor ősanjuk karját díszíté, vallásos kegyelettel őrizték meg, meghagyván utódaiknak, hogy e kincstől csak azon esetben váljanak meg, ha családjuk valamelyik tagját kikerülhetetlen veszély fenyegetné. Es ez az ereklye azóta csak kétszer volt zálogban.

Most, mivel Bacsányi általam családomban tagja közé tartozik, ha ön is úgy akarja, harmadik izben lesz idegen kézre bocsátva.

Gabriella e történetet oly hévvel s a meggyőződés oly benső hangján adta elő, hogy az elámult Németh annak igazsága fölül nem kétkedett s minden tartózkodás nélkül mondá :

— Talán . . . talán segíthetünk mégis valamit kedves vőlegénye sorsán. Négy-szem között már csak bevallom, hogy azok a királyi táblai bírák igen megvásárolható lelkek; hanem bizonyos kerek összeget rendelkezésem alá bocsátana, majd lendítenének valamit az ügyön. Valóban kíváncsi vagyok megszemlélni azt az ősi ereklyét. Én imádója vagyok az ó-kori művészetnek.

Gabriella egy vaspántos kicsike szekrényt nyitott föl s közelebb ment az ügyigazgatóhoz, ki már nem félt. A szekrényt kinyitván, kivette abból a bársonydobozt s mikor rugóját fölpatantotta : Németh szeme káprázott az örömtől ; ily gyönyörű ékszer még sohasem látott.

Egy percze azon sötét eszme villant meg agyában, hogy ez ékszer a nő élete árán teszi sajátjává ; ettől azonban a másik perczben elállott, mert meg volt győződve, hogy ez ékszerről többen is tudnak s azután remélnie lehetett, hogy reá nézve csekély áldozattal talán magáévá teheti a nő ismét lecsukta a bársonydobozt, mire Németh így szolt :

— Kisasszony ! ön oly kincs birtokában van, melyet fejedelmek is irigylenének, s szabad legyen teljes nyíltsággal kérdeznem : mit szándékozik ön elérni azzal, hogy az ékszer nekem megmutatja ?

— Annak, ki megsegít, hogy Bacsányi visszanyerje szabadságát, ez ékszer zálogul leköttöm. Jól megértse, csak zálogul ; kétszáz ezer forint a zálog összeg ; a váltás ideje husz év ; rendes zálog levelet követelek, s ha ön erre reá áll, az ékszer ideiglenes birtokosa ön leend.

Németh föllélegzett, szive lázasan dobogott, még kezében sem volt a gyémánt s már álmadozott nagy vagyonról, melyet értékéből gyűjteni fog. Úgyes ember majd tudja, miként kelljen elintézni az ügyét.

— Amit tőlem kér, Gabriella kisasszony, azt nehéz kivinni, talán kockázatom tekintélyemet, de a jótett, melyet elkövetünk, gazdagon fogja kárpótolni veszteségemet.

Ezzel az asztalon összehalmozott iratokból kivett egy csomagot, mely B betűvel volt jelezve.

— Jöjjön, nézze ! itt van a Bacsányira vonatkozó vádiratok ; nézze itt van a királyi tábla holnap hozandó ítélete ; husz évi várfogság vagy rosszabb esetben börtön életfogytiglan, sánczmunkával összekötve. A bírák nagy része ez utóbbi ítéletre szavaz. Látja tehát, hogy minden erőmet meg kell feszítenem ez ítélet megmástitására, s én ígérem, hogy ha embertől kitelik, Bacsányit a holnapi törvényszéki ülésen minden vád alól feloldoztatom. Kívánja tehát, hogy záloglevelet állítsak ki ?

(Folyt. köv.)

NYILT-TÉR.

Természetes

PARÁDI ARSEN

és vastartalmú könnyen emészthető

GYÓGYFORRÁS SPECIFICUM.

Legelőkelőbb orvosi szaktekintélyek által rendelve: **sáptór, vérszegénység** ellen, **női betegségek** ellen, **ideg- és bőrbajok**nál, valamint **görvélykóros** esetekben.

Gróf Károlyi Mihály,

uracsa'mi felügyelősége Parád.

Ismertető füzeteket ingyen és bérmentve küld a

Főraktár: **Édeskuty L. Budapest**

es. és kir. udvari szállító

V., Erzsébet-tér 8. sz.

Kapható minden gyógytárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Hölgyek, kik a

legujabb divat

szerint öltöznek, ne mulasszák el **mintákat** kérni a mi **tavaszi és nyári** ujdonságainkról.

Különlegesség: **Legujabb selyemszövetek, Selyem-Foulard, Rayé és Chiné** ruhák és blousokra 60 krtól méterenként.

Eladunk Osztrák-Magyarországba csak **direkt magánosoknak** és küldünk válogatott selyemszöveteket **vám- és portómentesen** a házhoz szállítva.

Schweizer és Társa Luzern
(Schweiz) selyemszövet-kivitel.

KÖZGAZDASÁG.

Kamarai közlemények.

A m. kir. szabadalmi hivatal a következő szabadalmak leírását küldte be :

Varrógép kalapkarimák beszegéséhez. Javitott betűszedőszekrény. Ujtás karos-lámpákon. Palaczk mosógép. Szerkezet a kerékpárok feldülésének meggátolására. Ujtások sörös kanecsonok. Építkezési célokra szolgáló öntött ezement-tömbök előállítására való gép. Vezetőkészülék hengrelő műveken. Eljárás takarmány előállítására. Gazdfutó kályha. Szemétegető kemence. Összerakható hordágy.

Mindazok, akik a szabadalmak iránt érdeklődnek, azok leírását és rajzait kamaránknál megtekinthetik.

A közös külügyminisztérium értesítése szerint Magyarországból és a társországokból számosan tudolnak Párisba azon reményben hogy a jövő évi világkiállítás munkálatainál alkalmazást fognak találni.

Miután ezen munkálatoknál első sorban a belföldi francia munkásokat alkalmaztatnak, óva intetnek a munkások, hogy a jelzett czárból Párisba ne menjenek, mert ott reájok kellemetlen csalódás, esetleg szükség vár.

Szathmár város polgármestere tudatja, hogy az idei szeptember hó 26. és 27-ikére eső országos vásár a zsidó ünnepek miatt kivételesen október hó 3-án és 4-én tartatik meg.

A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1900. és a következő években már biztosított mennyiségen felül még szükséges talpfák szállításának biztosítása érdekében f. hó 27-iki lejáratall pályázatot hirdet.

Debreczen, 1899. május 10.

Kereskedelmi és Iparkamara.

Bérekcsik dijszabályzata.

	Két lovas	Egy lovas
I. Napszámra.		
Egész napra, reggeli 7 órától esti 9 óráig . . .	5	7
Fél napra, reggeli 6 órától d. u. 1-ig, vagy d. u. 1-től esti 9 óráig . . .	8	7
II. Óraszámra.		
Fél órára	40	30
Háromnegyed órára	60	45
Egy egész órára	80	60
Minden következő órára	40	30
Az utolsó órán túl félórásra vagy kevesebb időre . . .	20	15
III. Egyes járatokért.		
Megállapodás és visszamenet nélkül a város seregpórn belül	50	70
IV. Meghatározott járatok.		
Fosztásoknál (vallaskülönség nélkül), ha a vég-tisztosság a templomban történik	2	1.40
A temetőbe ki és vissza	1.20	80
A háztól egyenesen a temetőbe ki és vissza	80	40
A színházba menet	80	60
A színházból jövet	80	60
Bármely vasúti indóház vagy raktárhoz nappali menet vagy jövet kézi táskával	50	30
Éjjeli menet vagy jövet kézi táskával	80	60
A kocsis mellé elhelyezett minden darab malha után 10 kr. jár.		
A kocsizó vagy csónakázó téhoz, cukorgyár, légszuszgyár, kertészeti egyesület és gőzmalomhoz menet vagy jövet	50	30
Menet és visszajövet egy órai várakozással	80	60
A nagyerdői fürdőházhoz, polgári vagy katonai lövöldézés menet vagy jövet	50	30
Menet és jövet egy órai várakozással	1	70
Minden következő órára	60	40
Külső barom- és lóvásártérre oda és vissza egy órai várakozással	1.20	90
Minden következő órára	40	30
A katonai laktanyához és katonai kórházhoz menet vagy jövet	50	30
Menet és jövet egy órai várakozással	80	60
Minden további órára	40	30

A díjak reggeli 6 órától esti 9 óráig számíthatnak.

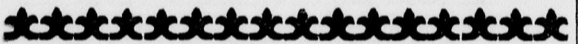

Kiadó és laptulajdonos:

Csokonai nyomda

Felelős szerkesztő: Koncz Ákos.

Főmunkatárs: Ujlaki Antal.

E. M. K. E. GYUFA

melynek használatára a hazafias magyar közönséget az **E. M. K. E. elnöksége** igen meleg hangu körlevélben kéri fel, megérkezett s igen jutányos árban kapható

Csanak József

fűszerkereskedésében.

475-2-2

Gyertyánliget

(Kabolapojána.)

A legszebb, a legégszesebb klimatikus erdei gyógyhely és ásványfürdő Máramaros megyében. Csodálatos szép fekvés, tiszta por- és szélmentes, ozonduz levegő. Kitűnő ízű és könnyen emészthető **vasasforrások**. Tökéletes berendezésű **hidrogénintézet** külön női osztállyal. Kényelmes, csinos lakások és igen jó ellátás. — Mérsékelt árak; elő- és utóidényben sokkal olcsóbb. **Idény: május október.** Vasúti állomás: **NAGY-BOCSKÓ.** Kimerítő prospektusok ingyen. Bővebb felvilágosítással szolgál **Fő- és igazgatóság.**

463-3-2

Spóra féle **KLATTAUI** virághirű

Disz- és óriási szegfű.

Kitüntetve: Prága, Lyon, Antwerpen, Amsterdam, Hamburg, Frankfurt Majna m. stb. a legmagasabb díjakkal.

Előkelő választék 1 drb 2 frt.

Kiállítási- és reklam-minta fajták 10 darab 8 frt.

Óriási szegfű 10 drb. 5 frt — kr.
Disz " 10 " 2 " 50 "
Kerti " 10 " 1 " 50 "
Remontan szegfű 10 " 3 " — "

50 drbnál 10%, 100 drbnál 20% engedmény.

— Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. —

Fr. Spora

szegfű-kivitel **KLATTAU** (Csehország.)

444-10-9

A legjobb fém-tisztító-szer

a jelenkorban a

Globus-tisztító-kivonat

Valódi csak ezzel a védjeggyel:

Globus vörös keresztcsikon.

Mindenütt kapható. 409-12-8

Fritz Schulz jun., Leipzig

a tisztító-kivonat föltalálója.

Nyomtatvány-vásárlók figyelmébe!

Az alant felsorolt, czélszerű beosztásu nyomtatványokat, jó papíron, a következő **legolcsóbb árakon** számítjuk és pedig:

Szolgálati (cseléd-) könyvek folyó számmal ellátott 48 oldallal: 100 db 4 frt 50 kr., 100 drbon alul drbja 5 kr. Egy ezer drb 40 frt.

Gyógyszerész-számla fekete és piros nyomással egész iv, drbja 2 kr. 100 drb 1 frt 80 kr.

Fizetési bárcza. (Fogyasztási ital és italmérési adófizetési lajstrom) 100 iv 1 frt 50 kr.

Kimutatás. (Térrajz doánytermelési engedély elnyerése iránti folyamodványhoz szükséges adatokból) 100 drb 1 frt 20 kr.

Ev. ref. egyházi nyomtatványok:

Egyházi adó-főkönyv	100 iv	3 frt — kr.
Napló	1	50 "
Gondnoki Napló bevétel	1	50 "
" " kiadás	1	50 "
Pénzbeli számadás	1	50 "
Terménybeli "	1	50 "
Keresztelési anyakönyv	4	— "
Szülöttek és megkereszteltettek anyakönyve	4	— "
Halottak anyakönyve	4	— "
Házassági anyakönyv	4	— "
Egyházi adóiv 5 évre szóló	100 drb	2 " 50 "
" " 1 " "	—	50 "
Esketési igazolvány	—	35 "
Keresztelési jegy	—	40 "
Családi értesítés	—	60 "

Továbbá ügyvédi és végrehajtói nyomtatványok író-papírok és levélborítékok.

— Vidéki megrendeléseket postafordultával intézünk el. —

„CSOKONAI“ nyomda

Debreczenben IV., Hal-köz 4. sz.